

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/281/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

139/2018. (VI. 14.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ 2017. július 10-én előterjesztett **panaszát** a 2018. június 14-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott ülésén döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a [...] Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2017. július 4-én történt rendőri intézkedés (elfogás és előállítás, valamint annak módja) miatt 2017. július 10-én elektronikus úton panaszt terjesztett elő, amelyet az időközben meghatalmazott dr. Zeke László ügyvéd (Dr. Zeke Ügyvédi Iroda, 4001 Debrecen, Pf.: 557., a továbbiakban: jogi képviselő) a panaszos nevében 2017. augusztus 2-án előterjesztett beadványával kiegészített.

I.

1) A panaszos 2017. július 10-én előterjesztett beadványa az alábbiakat tartalmazza:

A panaszos 2017. július 4-én reggel a D. város P. téri posta hivatala melletti parkolóban parkolt le autójával. A panaszos kiemeli, hogy nem mozgássérültek parkolására kialakított helyen állt meg. A panaszos elmondása szerint úgy tudta, hogy reggel 8 óráig az adott

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

parkolóban ingyenes a parkolás, így nem váltott parkolójegyet, mivel feltételezte, hogy a postán csomagjának átvétele nem tart majd sokáig. A panaszos az édesanyja számára kiállított mozgáskorlátozottak parkolási kártyáját a szélvédő mögött felejtette (elmondása szerint az esetet megelőző napokban édesanyját szállította autójával).

A postától való távozáskor rendőr várakozott az autójánál, aki az autóba való beszálláskor intézkedést kezdeményezett. Az intézkedő rendőr elmondta, hogy a parkolás reggel 5 órától már nem ingyenes, majd jelezte, hogy a panaszos bűncselekményt követett el azzal, hogy egy másik személy számára kiállított mozgáskorlátozottak számára kiállított parkolási kártyát használt. Az intézkedő rendőr ezt követően közölte, hogy az esetről jegyzőkönyvet fog készíteni, a panaszost pedig előállítja a Rendőrkapitányságra.

A panaszos elmondása szerint a jegyzőkönyv felvételét követően öt négy rendőr kíséretében a Rendőrkapitányságra állították elő, ahol kihallgatásáig elzárták, majd „a kihallgatásra bilincsből vezették át”, a kihallgatást követően pedig rabosították, majd elengedték.

A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben szakszerűtlenül és aránytalanul jártak el az intézkedő rendőrök.

2) A panaszos a fent ismertetett beadványához csatolta a rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás, a lefoglalásról szóló jegyzőkönyv, a lefoglalás elrendeléséről szóló határozat, valamint a letéti tárgyakról készült jegyzék egy példányát. Ezek ismertetésére az Állásfoglalás III. részében kerül sor.

3) A panaszos jogi képviselője által 2017. augusztus 2-án előterjesztett panaszt kiegészítő beadvány az alábbiakat tartalmazza:

A panaszos nem kapott korrekt tájékoztatást arról, hogy a panasztétel lehetősége pontosan mire vonatkozik, és hogy a vele szemben nyilvánvalóan aránytalan kényszerintézkedést alkalmazó rendőrrel szemben lehetősége van panasztételre.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbiakat tartalmazza:

A panaszossal szemben intézkedő körzeti megbízott 2017. július 4-én reggel 8 óra 16 perckor a D. város, P. tér MÁV állomás épületéből (amely a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály B. Rendőrőrs elhelyezésére szolgál) észlelte, hogy a panaszos autójával a parkolóba érkezik. A körzeti megbízottnak feltűnt, hogy az autó szélvédője mögött mozgássérültek parkolási kártyája látható. A panaszos a parkolást követően kiszállt a járműből, majd anélkül indult a posta irányába, hogy parkolójegyet váltott volna. A panaszos 8 óra 24 perckor érkezett vissza az autójához, amelyet követően a körzeti megbízott a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 5. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, tisztelgéssel, az intézkedés tényét és célját közölve kezdte meg az intézkedést, majd az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontjának megfelelően igazolásra szólította föl a panaszost, amelynek eleget tett.

A panaszos a fentieket követően elmondta, hogy a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány az édesanyja részére lett kiadva, azt ő véletlenül felejtette a szélvédő mögött (közölte azt is, hogy édesanyja jelenleg lakcímén tartózkodik). A körzeti megbízott tájékoztatta a panaszost arról, hogy más nevére szóló valódi közokiratot használt fel, amely bűncselekmény, így az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelően elő kell állítania a Rendőrkapitányságra.

Az előállítás a fenti napon 8 óra 25 perctől 11 óra 25 percig tartott. Ez idő alatt a panaszost 10 óra 25 perctől 11 óra 7 percig gyanúsítottként kihallgatták. Az előállítás időtartamáról szóló igazolás egy példányát a panaszosnak átadták, az átvételt a panaszos aláírásával igazolta. A panasztételi tájékoztató szerepel az előállítás időtartamáról szóló igazolás hátoldalán.

A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, mivel a panaszos az intézkedés során együttműködő volt.

A panaszost az előállítás során „rabosították”, azaz a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 6. §-a alapján róla fényképfelvételt készítettek, a 44. §-a és a 46. §-a alapján pedig tőle ujj- és tenyérynymatot vettek.

A panaszossal szemben a Btk. 342. §-ának (1) bekezdés b) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntetnének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárást indítottak.

2) Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés az Állásfoglalás II. rész 1) pontjában foglaltakhoz képest az alábbi többlet információkat tartalmazza:

A panaszos a parkolást követően sem parkolójegyet nem váltott, sem telefonos parkolási fizetést nem indított.

A körzeti megbízott szabályos állj jelzéssel megállította az indulni készülő panaszost, majd napszaknak megfelelő köszöntéssel, tisztelegéssel, nevének és rendfokozatának, jelvéyszámának megjelölésével, az intézkedés okának ismertetésével intézkedést kezdeményezett a panaszossal szemben.

A helyszínen a panaszos elmondta, hogy nem rendelkezik érvényes parkoló jeggyel, valamint, hogy ő szokta édesanyját az orvoshoz szállítani, ezért felejtette az édesanyja nevére kiállított parkolási kártyát a szélvédő mögött. A bűncselekmény tényét a panaszos elismerte.

A fentieket a körzeti megbízott jelentette a TIK felé.

A panaszos ruházatát az intézkedő rendőrök átvizsgálták.

A panaszost előállították, letéti tárgyait az előállító helység szekrényében helyezték el.

A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, mert a panaszos együttműködött.

A panaszost tájékoztatták a panasztételi lehetőségeiről, amit a panaszos tudomásul vett.

A cselekményről videófelvétel készült.

A panaszos senkit nem kívánt értesíteni az előállításáról.

A parkoló tájékoztató táblája szerint reggel 5 órától este 21 óráig fizetős a parkolás.

A panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésének megfelelően az intézkedő rendőrök igazoltatták, az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján ruházatát átvizsgálták, majd az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint előállították.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozóan – a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (4) bekezdése alapján – a panaszost 8 óra 25 perckor szóban tájékoztatták, továbbá az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról való tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást számára kiadták.

3) Az elfogás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás az alábbi információkat tartalmazza:

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerinti igazoltatás, a 31. §-ának (1) bekezdése szerinti ruházat átvizsgálás, valamint a 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint elfogás és előállítás jogszerű és szakszerű volt, a panaszossal szemben az intézkedő rendőrök az arányosság követelményének megfelelően jártak el.

4) A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás az alábbi releváns információkat tartalmazza:

A panaszos előállítása 2017. július 4-én 8 óra 25 perctől 11 óra 25 percig tartott.

A panaszosnak az előállítás során sérülése nem keletkezett.

A panaszos az előállítás időtartama alatt panasszal nem élt.

Az igazolás tartalmazza a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-a szerinti panasztételi lehetőségeket és a 93. §-ának (1) bekezdése és 93/B. §-ának (2) bekezdése szerinti előterjesztési határidőket, valamint az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala és a Független Rendészeti Panasztestület elérhetőségeit.

5) A segédlet a személyes szabadságában korlátozott személy jogainak érvényüléséhez szükséges kimutatások nyomon követéséhez az alábbi releváns információkat tartalmazza:

Az előállított személy jogairól, kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatást a panaszosnak átadták.

6) A gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv az Állásfoglalás II. rész 1)-5) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többletinformációkat tartalmazza:

A panaszos vallomása szerint az édesanyja számára kiállított mozgássérült parkolási kártya mindig a szélvédő mögött van. A panaszos abban a téves feltevésben volt, hogy reggel 8-ig ingyenes a parkolás, később az intézkedő rendőrtől tudta csak meg, hogy reggel 5 órától kezdve már fizetni kell a parkolásért.

A panaszos állítása szerint az igazoltatás során szembesült csak azzal, hogy cselekménye bűncselekmény. A panaszos elismerte, hogy jogosulatlanul használta az édesanyja számára kiállított mozgássérült parkolási kártyát.

7) A folytatólagos gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv az Állásfoglalás II. rész 1)-6) pontjaiban foglaltakhoz képest az alábbi többletinformációkat tartalmazza:

A panaszos nevében eljáró ügyvéd kifogásolta, hogy panaszost súlyosan jogsértő módon vették őrizetbe és alkalmaztak vele szemben kényszerítő eszközt (bilincs).

Az „előadó” a fenti kifogásra úgy reagált, hogy a panaszost nem vették őrizetbe.

A panaszos nevében eljáró ügyvéd az „előadó” reakciójára elmondta, hogy a panaszost előállították, négy órán keresztül fogva tartották, ami – állítása szerint – súlyosan jogsértő volt.

8) A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott videófelvevételek az alábbi információkat tartalmazzák:

a) Első felvétel (23 másodperc): a panaszos kiszáll az autójából, és elsétál.

b) Második felvétel (14 másodperc): a felvételt készítő közelről megmutatja az autó rendszámát, és a szélvédő mögött található mozgássérült parkolási igazolványát.

9) A Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott egyéb dokumentumok (A lefoglalásról szóló jegyzőkönyv, a lefoglalás elrendeléséről szóló határozat, a letéti tárgyakról készült jegyzék, a jogi képviselő meghatalmazása, a panaszosnak és jogi képviselőjének kiadott dokumentum-másolatokra vonatkozó táblázat, a bűnjeljegyzék, a lefoglalás megszüntetéséről szóló határozat, a Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Bíróság Elé Állítási és Megkeresési Alosztálynak a Járási Hivatal vezetőjének szóló levele, a panaszosra vonatkozó bűnügyi nyilvántartási adatlap, a nyomozás elrendeléséről szóló feljegyzés, az adatlap kihallgatott zárt kezelt személyről, a panaszosnak és édesanyjának okmányadat-lapja) az ügy szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A panaszos sérelmezte, hogy az előállítás során vele szemben bilincset alkalmaztak, valamint őt nem tájékoztatták megfelelően a panasztételi lehetőségeiről.

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a IV. cikke szerint személyes szabadsághoz, VI. cikkben foglalt személyes adatok védelméhez, és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a Rendőrkapitányság rendőreinek intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján az intézkedő rendőrök a helyszínen észlelték, hogy a panaszos autójának szélvédője mögött található

mozgáskorlátozott parkolási igazolványt feltehetően nem a panaszos nevére állították ki, ennek eredményeként a panaszost a Btk. 342. §-ának (1) bekezdés a) pontjába ütköző szándékos büntett elkövetésének gyanúja miatt a helyszínen az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint igazoltatták.

Az Alaptörvény Az Állam fejezetének 46. cikkének (1) bekezdése alapján a rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bünyügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.

Az Rtv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak – az Rtv.-ben foglaltak figyelembevételével – engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdésének a) pontja alapján a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az igazoltatás jogalapjául szolgáló körülmény értékeléséhez a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatóak föl:

A Btk. 342. §-ának (1) bekezdés b) pontja alapján, aki hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál, közokirat-hamisítás büntettét követi el.

A mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet 1. §-ának (1) bekezdése szerint a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa olyan közokirat és a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendeletben meghatározott biztonsági okmány, amely a közúti közlekedés szabályairól szóló, többször módosított 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 51/A. §-ában felsorolt kedvezmények igénybevételére való jogosultságot igazolja.

A KRESZ 51/A. §-a alapján a [...] 41. § (3) bekezdésében említett jogosultság azt a mozgásában korlátozott személyt, valamint a mozgásában korlátozott személyeket szállító jármű vezetőjét illeti meg, aki a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló kormányrendelet szerint a parkolási igazolványt a járműben elhelyezte.

A KRESZ 41. §-ának (3) bekezdése szerint a [...] korlátozott várakozási övezetben és várakozási övezetben a mozgáskorlátozott személy vagy az őt szállító jármű vezetője a járművével és [...] a betegszállító gépjármű a várakozást ellenőrző órával (parkométerrel) vagy jegykiadó automatával ellátott várakozóhelyen, ellenőrző óra vagy jegykiadó automata működtetése nélkül is várakozhat.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a bünygyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérésre hivatkozik – az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, hiszen a helyszínen intézkedő rendőrök az észlelt mozgáskorlátozott parkolási igazolványon szereplő információk alapján okkal feltételezték, hogy azt nem a panaszos számára állították ki, így a panaszos feltehetően jogtalanul veszi igénybe a KRESZ fent hivatkozott 41. §-ának (3) bekezdésében rögzített parkolási kedvezményt, ennek megfelelően egyértelműen meg tudták állapítani az intézkedési kötelezettségüket megalapozó jogellenes cselekmény elkövetésének megfelelő mértékű gyanúját.

A Testület megítélése szerint a bűncselekmény lehetséges elkövetésének észlelése az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, ennek megfelelően – az Rtv. hivatkozott 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján – az intézkedő rendőrök jogszerűen igazoltatták a panaszost, így e tekintetben nem sérült a tisztességes eljáráshoz, valamint személyes adatok védelméhez való joga.

2) A Testület vizsgálta a panaszos elfogásának és előállításának jogalapját:

A panaszos elfogása és előállítása a Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok tanúsága szerint az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján történt. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érték. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget: tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont elfogását, illetve előállítását.

A panaszos a Btk. 342. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti közokirat-hamisítás szándékos bűntettének elkövetésével volt gyanúsítható.

A hivatkozott elfogási és előállítási okkal kapcsolatban a Testület az alábbiakat rögzíti. Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozott-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A panaszossal szembeni rendőri intézkedéskor hatályos a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 127. §-ának (3) bekezdése szerint a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak

haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja szerint tettenérésnek minősül, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, úgyszintén az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy üldözés során elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. oldal].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve.

A tettenérés további, hasonló jelentőséggel bíró tartalmi elemét magyarázza a 13/2013. számú büntető elvi határozat (EBH 2013. B.13.). E szerint tettenérés feltételezi a bűncselekmény észlelését; és ahhoz képest a cselekményt éppen elkövetőnek, az éppen eltávozó elkövetőnek, és az eltávozó elkövető üldözésből való elfogását, ekként visszatartását. Tettenérés alatt értendő, ha a cselekmény az adott személy – a tettenérő – szeme láttára, észlelése mellett történik; olyan fizikai közelségben, amikor reális lehetősége van az elkövetéshez férni, az elkövetőt elérni, az elkövető után eredni. Mindez a forró nyom, az idővesztéség nélküli üldözés lehetősége; és éppen ezen alapul a társadalmi elismertsége.”

Minthogy az előállítás az egyik legsúlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdése szerinti – azaz kötelező – szabadságelvonás feltételeként a törvény megfogalmaz.

Jelen esetben teljesült a tettenéréshez szükséges „folyamatosság”: az intézkedő rendőrök a helyszínen a panaszos igazoltatása során megállapították, hogy a mozgáskorlátozott parkolási igazolványt valóban nem az ő nevére állították ki, a panaszos továbbá elismerte, hogy nem ő jogosult annak használatára, és tudott arról, hogy az a szélvédő mögött van elhelyezve, valamint elmondta, hogy a jogosult jelenleg nem tartózkodik a helyszínen, így egyértelműen megállapítható volt a hivatkozott Btk. 342. §-ának (1) bekezdés b) pontja szerinti más nevére szóló valódi közokirat szándékos felhasználásának tettenéréshez szükséges mértékű gyanúja.

A Testület megítélése szerint – a fentieknek megfelelően – alappal hivatkoztak az intézkedő rendőrök a Btk. 342. §-ának (1) bekezdés b) pontjába ütköző bűncselekmény szándékos elkövetésén való tettenérésre, így e tekintetben jogszerűen korlátozták a panaszos személyi szabadsághoz való jogát.

3) A panaszos beadványa szerint a gyanúsítottként való kihallgatásra bilincsből vezették az intézkedő rendőrök.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdés második mondata kötelezi a rendőrséget, hogy intézkedései során tartsa tiszteletben és védelmezze az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 15. §-a úgy szól, hogy rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, ennek megfelelően több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Ennek megfelelően az Rtv. 16. §-a alapján rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. fent hivatkozott rendelkezéseinek megfelelően a Szolgálati Szabályzat 39. §-ának (1) bekezdése határozza meg a kényszerítő eszközök alkalmazásának általános feltételeit: az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (ún. fokozatosság elve).

Az Rtv. 48. §-a taxatíve tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A panaszos beadványa és a Rendőrkapitányság által a Testület rendelkezésére bocsájtott dokumentumok között ellentmondás van.

Az intézkedő rendőrök tagadták, hogy a panaszossal szemben kényszerítő eszközt alkalmaztak volna, mivel – elmondásuk szerint – a panaszos együttműködően viselkedett.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület a panaszos és a Rendőrkapitányság álláspontja közötti összeütközést nem tudja feloldani, így nem állapítható meg, hogy a panaszossal szemben alkalmaztak-e bilincset (vagy más kényszerítő eszközt) az intézkedő rendőrök, ezzel összefüggésben pedig sérült-e a panaszos emberi méltóságához való joga.

4) A panaszos sérelmezte, hogy őt az intézkedő rendőrök nem tájékoztatták megfelelően a panasztételi lehetőségeiről.

A panaszos nevében eljáró ügyvéd beadványa szerint a panaszos nem kapott korrekt tájékoztatást arról, hogy a panasztétel joga pontosan mire vonatkozik, és hogy a vele szemben intézkedő rendőrrel szemben van lehetősége panaszt tenni.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésének második mondata alapján az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

A Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr az Rtv. V. Fejezetében foglalt intézkedését követően az Rtv. IX. Fejezetében meghatározott panasz lehetőségéről szóló tájékoztató keretében felhívja az intézkedés alá vont személy figyelmét a panasz előterjesztésének határidejére is.

A panasszal érintett rendőri intézkedéseket az Rtv. V. fejezete szabályozza, az Rtv. IX. fejezete pedig a rendőri intézkedésekkel és a kényszerítő eszközök alkalmazásával szembeni jogorvoslati lehetőségeket tartalmazza.

A Testület rendelkezésére álló dokumentumok tanúsága alapján a panaszos legkésőbb az előállítás időtartamáról szóló igazolás átvételekor teljes körű tájékoztatást kapott a rendőri intézkedéssel szembeni panasztételi lehetőségeiről, hiszen az igazolást a panaszos aláírta, és egyébként azt ő maga is csatolta panaszbeadványához. Annak tekintetében azonban, hogy a panaszos az intézkedés megkezdésekor megkapta-e a szükséges mértékű tájékoztatást a panaszos és a Rendőrkapitányság álláspontja között ellentmondás van.

A Testület álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikkében deklarált tisztességes eljáráshoz való jog alapvető jogállami követelmény, amelynek megfelelően a jogok érvényesítése olyan eljárás keretében kell, hogy történjen, amely megfelelő biztosítékot jelent a törvényes és elfogulatlan állami döntésre. Természetes követelmény tehát a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése egy demokratikus jogállam esetében, hiszen az egyes emberekkel szemben az állam természetétől fakadóan mindig erőfölényes pozícióban van. Ennek megfelelően szükséges, hogy az államhatalom nevében eljáró személyek minden esetben teljes körű tájékoztatást adjanak az eljárás alá vont személyeknek jogaik és kötelezettségeik tekintetében. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a panaszos az előállítás időtartamáról szóló igazolás átvételekor biztosan teljes körű tájékoztatást kapott a panasztételi lehetőségeiről, így őt e tekintetben semmilyen hátrány nem érte.

A Testület megítélése szerint – a fentiek alapján – a panaszos teljes körű tájékoztatást kapott a rendőri intézkedéssel szembeni panasztételi lehetőségeiről, így e tekintetben nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét ügyben a Rendőrkapitányság rendőrei jogszerűen igazoltatták a panaszost, megfelelő jogalap alapján állították elő, valamint eleget tettek a panasztételi lehetőségekről szóló tájékoztatási kötelezettségüknek, így nem sérült panaszos személyes adatok védelméhez, valamint tisztességes eljáráshoz való joga, személyi szabadságát jogszerűen korlátozták. A panaszos és a Rendőrkapitányság álláspontja közötti ellentmondást a Testület feloldani nem tudta, így nem állapítható meg, hogy alkalmaztak-e a panaszossal szemben bilincset (vagy más

kényszerítő eszközt), ezzel összefüggésben pedig sérült-e a panaszos emberi méltóságához való joga.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantató szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. június 14.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET